

תורת הקורא

הערות ודיוקים, הלכות ומנהגים, פרפראות וחידושים, דיונים ובירורים, הקשורים בקריאת פרשת השבוע והמסתעף

גליון מס' 89

פרשת תרומה

ה"א תשע"ה

הערות, הארות, ביקורת, שאלות, רעיונות, וכן תרומות לצורך המשך פיתוח הגליונות, יתקבלו בברכה במערכת. כמו"כ אפשר לשלוח בקשה לקבלת הגליונות במייל: tameytora@gmail.com פקס: 153775150494

גליון זה י"ל ע"י מערכת טעמי תורה.

תודה לכל העוזרים והמסייעים שגליון זה יראה אור. © כל הזכויות שמורות, ניתן לצלם ולהדפיס כמות שהוא ללא שינוי.

הלכה ומנהג

יש מנהגים שונים בחומשים הנפוצים בחלוקת העליות בפרשתנו^א.

❖❖❖

כ"ה ב': **מָאֵת** - יש להזהר שלא להבליע את האל"ף וישמע שקרא מֵת.

יִדְבְּנוּ - הדלי"ת בדגש, והשווא נע.

אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבֹ - יש לנגן את שני המונחים כראוי, ואין להשמיט את המונח הראשון ולהטעים אֲשֶׁר־יִדְבְּנוּ לָבֹ במקף^ב.

כ"ה ה': **וְעֵלָת** - יש להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא ואֵזֶרֶת באל"ף. וכן הוא להלן.

כ"ה ח': **וַיַּעֲשׂוּ לִי** - הטעם מלעיל בעי"ן^ג.

כ"ה ט': **מִרְאָה** - הרי"ש בשווא נח, ויש להזהר שלא להבליע את האל"ף שאחריה ולקרוא מִרְהֵ. וכן בכל מקום בו מנוקד שווא נח לפני אות גרונית, יש להזהר שלא תבלע אות הגרונית. ולהלן רשימת המילים בפרשה שיש להזהר בהן בזה: **צִלְעוּ. צִלְעַת. שִׁבְעָה. וְרָאָה. מִרְאָה. לָפָאֵת. מִקְצַעַת. הָרָאִית. בְּשֵׂאֵת. הָרָאָה.**

כ"ה י': **אֶרְוֶן** - האל"ף בחטף פתח. ואין לקרוא אֶרֶוֹן במקמץ.

וְאָמַה - האל"ף בפתח, והמ"ם בדגש. והיא יחידת מידה. והקורא וְאָמַה במקמץ ורפה^ד, משנה משמעות ללשון שפחה. וכן הוא להלן.

כ"ה י"א: **וַיַּצִּיטָהּ** - הטעם מלרע בתי"ו.

^א למנהג א' החלוקה היא כך: לוי: וְעֵשִׂית כִּפְרֹת זָהָב טָהוֹר (כ"ה י"ז), עד לְחֵם פָּנִים לְפָנֶי תָמִיד (שם ל'). שליש: וְעֵשִׂית מִנְתָּה זָהָב טָהוֹר (שם ל"א), עד וּמִקְסָה עֲרֹת תִּתְּשִׂים מִלְּמַעְלָה (כו"ו י"ד).

למנהג ב' החלוקה היא כך: לוי: וְעֵשִׂית כִּפְרֹת זָהָב טָהוֹר (כ"ה י"ז), עד אֲשֶׁר אָתָּה מִרְאָה בְּהָרַ (שם מ'). שליש: וְאֵת הַמִּשְׁכָּן מִעֲשֶׂה עֹשֶׂר יְרֵיעַת (כו"א א'), עד וּמִקְסָה עֲרֹת תִּתְּשִׂים מִלְּמַעְלָה (שם י"ד).

^ב ענין זה מבואר בגליון פרשת שמות הערה ל'.

^ג משום נסוג אחר. וענין זה מבואר בגליון פרשת שמות הערה י"ז.

^ד מחמת קלות האות הגרונית במבטא, כאשר יש לפנייה אות המנוקדת בשווא נח, יש נטיה חזקה להשמיט את האות הגרונית מהמבטא, ולנקד את האות שלפניה בניקוד שלה במקום בשווא נח, כגון מִלֶּךְ במקום מִלְּאֶךְ, שְׁמוֹן במקום שְׁמֵעוֹן, וְיַג במקום וְיַנְגָּה. וזה מצוי פעמים רבות בכל פרשה, וצריך זהירות רבה מאד על מנת שלא להיכשל בזה.

וכבר הזהיר על זה ביסוד ושורש העבודה (שער שליש פרק שני), והאריך שם להראות לעין כל את גודל קלקולי התיבות וחסרון האותיות במי שאינו נוהר לקרוא כראוי. וציין לדבריו בבאור הלכה (סימן ס"א, ד"ה ידגיש).

^ה לקוראים בהגיה המבחינה בין קמץ לפתח, אם לא ידגישו את האות, אע"פ שעשו שלא כדון, לא שינו משמעות, כיון שהמשמעות ניכרת גם ללא הדגש ע"י הפתח והקמץ. אך לקוראים בהגיה שאינה מבחינה בין קמץ לפתח, שאצלם כל הבידול בין המשמעים הוא ע"י דגשות ורפיון האות, אם לא ידגישו יש לחשוש בזה לשינוי משמעות.

כ"ה י"ב: **וַיִּצְקֶתָּה** - הטעם מלעיל בצד"י^א.

עַל אֲרָבַע פְּעֻמָּתָיו - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להטעים עַל אֲרָבַע פְּעֻמָּתָיו.

כ"ה ט"ז: **אֲשֶׁר אָתָּה אֵלֶיךָ** - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להחליף בין המרכא והטפחא ולהטעים אֲשֶׁר אָתָּה אֵלֶיךָ. וכן הוא להלן.

כ"ה י"ט: **כָּרוֹב אֶחָד מִקְצַה מִזֶּה** - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להטעים כָּרוֹב אֶחָד מִקְצַה מִזֶּה.

וּכְרוֹב־אֶחָד מִקְצַה מִזֶּה - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים וּכְרוֹב אֶחָד מִקְצַה מִזֶּה.

כ"ה כ': **לְמַעַלָּה** - העי"ן בשווא נח, ואין להבליעה ולקרוא לְמֵלָה, או לקרוא לְמַעַלָּה בפתח העי"ן. וכן הוא להלן.

סִכְכִּים - הכ"ף הראשונה בשווא נע. ואע"פ שיש ספרים המנקדים סִכְכִּים בחטף פתח, אין להגותו כפתח, אלא כשווא נע פשוט^ב.

כ"ה כ"א: **מִלְּמַעְלָה** - הלמ"ד רפה, ובשווא נח^ג. וכן הוא להלן.

כ"ה כ"ב: **וְנוֹעַדְתִּי** - הדלי"ת בשווא נח, ולא בשווא נע^ד, למרות הקושי. ויש להזהר שלא להבליעה בתי"ו שישמע כאילו קרא וְנוֹעַתִּי. ואם אינו יכול לקרוא בשווא נח בלי להבליע את הדלי"ת, עדיף לקרואה בשווא נע מאשר להבליעה.

כ"ה כ"ז: **לְבָתִּים** - התי"ו בדגש קל, ולא בדגש חזק^ה.

כ"ה ל"ד: **וּבְמִנְחָה אֲרָבַעָה גִבְעִים מִשְׁקָלֵיהֶם כִּפְתֻרִיָּה וּפְרָקִיָּה** - פסוק זה הוא מן המקראות שאין להם הכרע^ו. וע"כ יש מי שכתב

^א משום נסוג אחר. וענין זה מבואר בגליון פרשת שמות הערה י"ז.

ואע"פ שאין נסיגה להברה סגורה (היינו הברה המסתיימת בשווא נח או דגש חזק), מ"מ כיון שמילה זו בעיקרה מלעיל, ונהפכה להיות מלרע רק בגלל וי"ו ההיפוך, לכן אע"פ שבסתם אין כח להסיג אחר להברה סגורה, כאן אין זו נסיגה סגורה, כיון שהמילה בעצם היא מלעיל, ולכן נסוג אע"פ שהטעם בהברה סגורה.

^ב כמבואר בארוכה במאמר החספים שחטף פתח זה הוא ניקוד מושאל הבא לסמן על שווא נע, ואינו חטף פתח ממש.

^ג ואע"פ שאחר מ"ם השימוש תמיד יבוא דגש (שהרי מ"ם השימוש היא במקום תיבת מן, ולכן בא דגש אחר המ"ם, להשלים את הגו"ן החסרה), יש תיבות הפותחות בשווא, היוצאות מן הכלל, שהאות שאחר מ"ם השימוש רפה בהן, כגון: מִלְּמַעְלָה, מִקְצָה.

^ד ולא יתכן כלל שיבוא כאן שווא נע, שהרי אין שווא נע בא לפני דגש. וכל הטעם שהתי"ו דגושה, משום שלפניה שווא נח.

^ה הגיית הדלי"ת הרפה דומה להגיית האות זי"ן, ואין כל קושי להגותה בשווא נח לפני האות תי"ו, אך כיון שאצל האשכנזים והספרדים נשתכחה הגיית הדלי"ת הרפה, והוגים אותה בדגש קל, נוצר קושי להגותה לפני האות תי"ו. וראה מש"כ בזה בשו"ת פאת שדך ח"ב סו"ס כ"ד.

^ו ענין זה מבואר בגליון פרשת שמות הערה ט"ז.

^ז ביוםא נ"ב איתא: איסי בן יהודה אומר חמש מקראות בתורה אין להן הכרע, שאת, משקדים, מחר, ארור, וקם. ו"מִשְׁקָדִים" הוא פסוק זה (ולהלן ל"ז כ' מופיע פסוק זהה גבי עשית המנורה, אך מכיון שהפסוקים זהים נמנו כפסוק אחד).

במונח – בכתבי היד: ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט סי"ב סי"ג סי"ז, א"א א"ב א"ה א"ז א"ח א"ט א". ~ ובדפוסים: רוו"ה. מסוטמן. קורן. ~ וכן הוא בעין הקורא.^{כ"ה}.